

A l'esquerra, el Pazo de Raxoi, i a la dreta, Luis Villares, el cap de llista d'En Marea a la presidència de la Xunta de Galícia.

El Pazo de Raxoi és el segon edifici més imponent de Galícia. El més colossal, la catedral de Santiago, està situat tot just al davant, a l'altra banda de la plaça de l'Obradoiro. Costa de trobar una concentració tan excelsa d'arquitectura monumental. La ciutat de Santiago és un tresor, i aquesta explanada de prop de 8.000 metres quadrats, la joia de la corona.

Des de bon matí, per la presència massiva de pelegrins, fins a la nit, quan les tunes universitàries canten sota la seua porxada per amplificar-ne el volum, el Pazo de Raxoi sempre està envoltat de gent. El 25 de setembre totes les mirades polítiques també estaran fixades ací, perquè el resultat dels comicis gallecs d'aquell dia no sols determinarà qui ocupa l'ala dreta d'aquest palau neoclàssic, sinó que, a més, mesurarà les opcions de Mariano Rajoy de continuar en el poder. Des de La Moncloa, el president del Govern espanyol seguirà el combat de Raxoi amb l'ai al cor. Ironies de l'onomàstica.

Al centre de Santiago també hi ha la plaça de Feixóo, la versió original del castellanitzat Feijóo, i uns centenars de metres més enllà, la farmàcia Bescansa, propietat d'aquesta nissaga benestant de tradició conservadora que ha observat amb incomoditat l'aparició de Podem. Carolina, la neboda rebel, és "l'ovella negra" de la família, una malastrugança que sembla no tenir fi: la seu principal d'En Marea està a tocar mateix, a la plaça del Toural.

Aquestes dues paraules, En Marea, provoquen desconcert en moltes esferes polítiques i econòmiques. En sentir-les, als populars i els socialistes gallecs se'ls posen els pèls de punta. La plataforma en qüestió s'ha convertit en el gran fenomen de la política autòctona. Va tenir com a precedent els comicis municipals del 24 de maig del 2015, quan va apoderar-se de les alcaldies de Santiago, la Corunya i Ferrol, un èxit que va prolongar-se a la doble cita estatal del 20D i el 26J, amb sis escons i cinc, respectivament. Ara, algunes enquestes apunten que el 25S En

POLÍTICA

La Marea vol inundar el darrer palau

Es tracta, sens dubte, del gran fenomen de la política gallega.

Després d'aconseguir les alcaldies de Santiago, la Corunya i el Ferrol i de situar cinc diputats al Congrés, la plataforma d'unitat popular En Marea aspira a dirigir la Xunta.

Ens hi endinsem per copsar-ne les raons de l'èxit de la mà dels seus principals protagonistes.

Reportatge de Víctor Maceda

Marea liderarà el bloc progressista i que estarà en condicions d'assolir la presidència de la Xunta en virtut d'un pacte amb el PSdeG i el BNG. Més que una marea, seria un sisme submarí.

A la transició democràtica, durant les negociacions de la capitalitat, el *concello* de Santiago va cedir la meitat del Pazo de Raxoi a la Xunta de Galícia, que el fa servir per a recepcions oficials. L'altra mei-

tat de l'edifici continua en possessió del consistori local, i el despatx d'alcaldia fa de separació. Des de les seues finestres, la panoràmica de la catedral i la plaça de l'Obradoiro és absolutament privilegiada.

Martiño Noriega, l'inquilí, és un metge de família que del 2007 al 2015 va exercir com a alcalde de Teo, una població de 18.000 habitants situada a l'àrea metropolitana de Santiago. Noriega va lide-

rar la llista Compostela Aberta, que amb només pocs mesos de vida va obtenir 10 regidors –l'únic que tenia experiència de gestió era ell– i va erigir-se en la candidatura més votada. El PP es va quedar amb 9, el PSdeG amb 4, i el BNG, amb 2. Des de llavors governa en minoria, amb el suport –inestable– dels socialistes.

“Vam disputar-li l'hegemonia al PP sense haver de fer renúncies ideològiques”, explica Noriega, que aquest matí calorós ha deixat a taula el barret que acostuma a lluir. “El desig de canvi es palpava a l'ambient, la gent ens animava pel carrer”, evoca en referència a la campanya municipal. Amb tot, encara no se'n sap avenir: “Som un petit Vaticà, i aquest edifici reflecteix la càrrega simbòlica de la ciutat. No us negaré que per als membres d'una candidatura d'unitat popular com la nostra, d'esquerra rupturista, ocupar-lo ha representat un xoc important”.

Noriega va militar molts anys al BNG: dels 18 als 37. Ara en té 41 i, quan mira cap enrere, lamenta que el Bloque optara per “acomodar-se en posicions resistencialistes”. “Fora del BNG feia molt de fred, però la ruptura era inevitable. El Dia da Patria Galega del 2012, Xosé Manuel Beiras va esbossar la idea de basar una candidatura en clau nacional, no estrictament nacionalista, on poguérem conviure nacionalistes, federalistes, republicanes... Respectant el dret d'autodeterminació i un contracte social ambi-

ciós, això sí. Es tractava, en definitiva, de construir espais d'unitat popular”.

Beiras i ell van ser designats coprotaveus d'Anova, una escissió del BNG que la tardor d'aquell any va superar els 200.000 vots, traduïts en 9 escons, sota la candidatura Alternativa Galega de Esquerda (AGE), de què també formaven part Esquerda Unida, Equo i Espazo Ecosocialista. Pablo Iglesias va oficiar-hi com a assessor i va prendre bona nota del discurs transversal que preconitzava Beiras. Les “confluències” plurinacionals que va teixir en les dues últimes eleccions estatals en són una mostra, i ara, amb motiu de les gallegues, quan un sector gran de Podem es negava a aigualir el seu nom dins d'En Marea i defensava una coalició electoral estricta, com la dels comicis espanyols, el posicionament del secretari general ha estat inequívoc:

—Ho lamente, però si ens presentem en solitari, no faré campanya a Galícia. No puc fer mítings per demanar el vot contra els companys d'En Marea.

Les amenaces no van quedar ací. El número 2 de Podem, Íñigo Errejón, secretari de política i de l'àrea d'estratègia i campanya, opinava igual. En canvi, el secretari d'organització, Pablo Echenique, i la secretària d'anàlisi polític i social, Carolina Bescansa, van forçar la màquina fins al darrer minut, a la recerca d'una coalició que visibilitzara el nom de Podem i que no generara un precedent

perillós per als interessos de la formació. Perquè si Podem ha acceptat diluir-se al si d'En Marea, per què no hauria de fer-ho en fórmules homologables que puguin sorgir a partir d'ara en uns altres indrets de l'Estat?

“Els partits fan cessió de la seua sobirania en favor d'un partit instrumental, abandonen el patriotisme partidari. Jo sóc d'Anova, però sempre parlo en nom de tota la candidatura de Compostela Aberta”, afirma Noriega. “La conjuntura d'emergència social ens ha permès aixecar un projecte que, en unes altres circumstàncies, hauria requerit bastant més temps”, precisa. “Ara cal fer un salt endavant. Hem canviat el color polític de moltes ciutats, sí, però tenim un marc legal que ens oprimeix, un Govern gallec que ens ataca, un hàbitat mediàtic que ens linxa cada dia i que ens tracta com a intrusos... Ens hi juguem molt, el dia 25! No vull imaginar com serien els pròxims tres anys amb una finestra de canvi tancada a l'àmbit estatal i al nostre país. O la marea arriba a unes altres estructures o estarem venuts. Si ara juguem en un camp enfangat i amb l'àrbitre comprat, no vull pensar que passaria sense un canvi a la Xunta i al Govern estatal”.

Quan se li demana pel seu ex-partit, a Martiño Noriega l'envaeix la “malenconia”. En parla amb recança, convençut que “el BNG és un dels pares i mares del procés d'unitat popular, en simbiosi amb →

→ moviments com Nunca Máis o el 15M, per bé que, malauradament, ha preferit no exercir aquesta paternitat”.

La primera ona

Xulio Ferreiro també va militar al BNG, però ja fa anys que no té carnet de partit. Professor de dret a la Universitat de la Corunya i magistrat suplent de l'Audiència de Lugo, és pràcticament coetani de Noriega. Els separen cinc mesos. Si fa no fa, el mateix període de temps que separa el naixement de la Marea Atlàntica i de Compostela Aberta.

No debades, el fenomen de les mareas va gestar-se a la Corunya el juliol del 2014, quan un grup d'activistes socials, sindicals i persones afiliades a partits diversos va llançar un manifest que instava a conformar una candidatura d'unitat popular de cara als comicis municipals de la primavera següent. “Vam demanar als partits que empentaren des de darrere, perquè allò havia de ser una cosa nova, fresca: un grup de gent normal que es decidia a fer un pas endavant”, recorda Ferreiro des del seu actual lloc de treball: el despatx principal de l'Ajuntament, un altre palau majestuós, d'estil modernista, situat a la plaça de María Pita, entre el barri antic i l'oceà que dona nom a la Marea local. Ha despenjat la marededéu del Roser que hi havia a la paret, i a terra, rere la cadira d'alcalde, té un quadre emmarcat amb la samarreta del Deportivo de la Coruña. Ferreiro n'és soci de fa dècades.

La llista que encapçalava va quedar a 28 vots del PP, però empatat a 10 regidors, que sumats als 6 del PSdeG i el del BNG, significaven una majoria clara de les forces de progrés. “Mai no hauria pensat que seria alcalde, ni que això ho podríem aconseguir un grup de persones sense a penes mitjans, amb el suport de la subscripció popular i el voluntarisme, res més”, s'enorgulleix Ferreiro, que assenyala “la desindustrialització i la pèrdua del sector financer propi” com dos dels factors que van coadjuvar en favor del canvi polític. “En qualsevol cas, estic molt d'acord amb una frase que va pronunciar Ada Colau: ‘La política no està feta per a la gent normal’”.

Igual com Compostela Aberta, Marea Atlàntica governa en minoria. L'alcalde assegura que hi posa una “gran voluntat d'acord”, però troba a faltar “reciprocitat” de part dels socialistes, en especial des del mes de maig, quan van trencar la

EFE

negociació pressupostària i van votar de bracet dels populars. “Han possibilitat el manteniment de les subvencions al teixit clientelar de la ciutat, justament allò que havien criticat durant els quatre anys de mandat del PP”, comenta Ferreiro, que se sent “traït”.

En aquest primer any de govern, la nova corporació ha pres decisions delicades, com ara la substitució de la nomenclatura d'una vintena d'espais públics, la primera de les quals, la de la plaça de Millán Astray, que ara és d'As Atochas, el nom del barri: “La gent plorava d'alegria, ha sigut un dels moments més emocionants que he viscut com a alcalde, i no va tenir gaire resposta ciutadana, perquè vam escollir noms inclusius”. La fira taurina també és història, després que se li

haja retirat l'ajuda pública i que s'haja rescindit el contracte amb la promotora: “En realitat, era una decisió molt fàcil d'adoptar, perquè la majoria dels veïns hi estaven en contra; quan hi havia bous, hi havia més gent a la porta, protestant, que no a dins. Era una festa totalment deficiària i sense suport social. Així que hem eliminat la subvenció, ha decaigut”. Com Noriega, Ferreiro s'intitula “nacionalista”, però de seguida matisa que representa “un projecte transversal on conviu gent nacionalista i gent que no ho és”. “Això sí, compartim uns mínims, és a dir, que Galícia és una nació i té dret a decidir”.

I de sobte, ell

—Vols un cafè?

—D'acord, gràcies.

EL TRIDENT MUNICIPAL. D'esquerra a dreta, els alcaldes de la Corunya, Santiago i Ferrol, Xulio Ferreiro, Martiño Noriega i Jorge Suárez, que van accedir al càrrec a través de les plataformes d'unitat popular Marea Atlántica, Compostela Aberta i Ferrol en Comú. Sobre aquest trident pràcticament coetani pivota la imatge d'aquest moviment de confluència.

dicatòria inclosa: "Un honor visitar un ayuntamiento que está ilusionando a sus gentes y ser recibido por un alcalde de la gente. 2015 es el año del cambio. Juntos podemos."

L'altre Pablo Iglesias, el fundador del PSOE, també és natural de Ferrol, una ciutat polièdrica com poques. Popular i elitista, esquerranosa i militar, encadena una batalla rere una altra, sobretot a les urnes. Les forces estan tan equilibrades que les últimes dècades populars i socialistes s'han alternat a l'alcaldia cada quatre anys, amb una incursió esporàdica del BNG. Des del 2015, la vara de comandament és a les mans de Ferrol en Comú, una plataforma que no comptava amb el suport decidit de Podem però que de sobte va obtenir 6 regidors, per 5 del PSdeG i 2 del BNG. Els 11 regidors del PP i el de Ciutadans van quedar-se a les portes del govern. Tocava que la moneda caiguera del costat esquerre. A diferència de Santiago i la Corunya, en aquest cas sí que hi ha un govern de coalició, per bé que no exempt de tibantors.

"Tothom ens mira. Aquesta experiència podria reproduir-se a la Xunta, i per aquesta raó, notem la pressió, i no exclusivament de la premsa i el PP. Abel Caballero, l'alcalde socialista de Vigo, també posa pals a les rodes. Amb tot, m'estime més governar en coalició que no tenir el PSdeG i el BNG a l'oposició", confessa Suárez. Després d'aquest primer any en el poder, l'alcalde de Ferrol se sent "dolgut" pel "caïnisme de l'esquerra", perquè "la societat civil més compromesa és més exigent i es mostra més impacient quan governa l'esquerra que no quan ho fa la dreta". No obstant això, Suárez es felicita pel fet que "l'Ajuntament ha deixat de funcionar com un consell d'administració, la participació ciutadana ha augmentat molt, la inversió en serveis socials i ocupació ha crescut notablement i ens hem convertit en un referent dins de Galícia per la nostra política cultural". L'alcalde de Ferrol, però, detecta un problema greu: "No sabem vendre el nostre producte, mentre

que Alberto Núñez Feijóo i el PP són uns experts en màrqueting".

Jorge Suárez i Xulio Ferreiro no veien amb bons ulls que Xosé Manuel Beiras liderara la llista d'En Marea a la Xunta. "Li professe una admiració personal infinita i mantinc una relació molt afectuosa amb ell, però ha complert 80 anys i, tenint en compte que el nostre candidat pot ser el pròxim president de Galícia, trobe que calia buscar un altre perfil", observa el primer. "A una persona de la seua edat no se li pot demanar que assumeca la pressió i el desgast que implica una responsabilitat així", remata el primer edil corunyès.

L'alternativa de consens, Luis Villares, agrada especialment a Ferreiro: "És un candidat excepcional, amb una trajectòria enorme. Ha estat el primer de la seua promoció moltes vegades, és el magistrat més jove del Tribunal Superior de Justícia de Galícia (TSJG), entén la pluralitat d'En Marea i ha fet una aposta important per donar-li veu al nostre projecte col·lectiu". "Cal que el conega el màxim de gent possible, perquè és un candidat magnífic", sentència, conscient que el baix nivell de coneixement públic és un handicap.

Mosaic d'opinions

Xosé Luis Barreiro Rivas és professor de la facultat de Ciències Polítiques i Socials de la Universitat de Santiago. Imparteix, entre d'altres, una assignatura sobre el sistema polític gallec, del qual ha sigut protagonista. Va ser vice-president de la Xunta amb AP -del 1983 al 1986- i amb Coalición Galega -del 1987 al 1988-, una escissió dels populars que va governar efímerament la Xunta amb el PSdeG. →

FERREIRO I SUÁREZ NO VEIEN AMB BONS ULLS QUE XOSÉ MANUEL BEIRAS LIDERARA EN MAREA

→ Barreiro opina que “la política estatal” és “el tema dominant” dels comicis del 25 de setembre.

En comparació de Manuel Fraga, Barreiro percep un Feijóo que “treballa més en equip”, una persona “reflexiva” i, per damunt de tot, un “bon gestor”. “Ningú no confiava que obtinguera la majoria absoluta i el dia 25 pot aconseguir la tercera”, rebla. Ell desitja que passe això, perquè “serà un govern de Feijóo o, com diria Alfredo Pérez Rubalcaba, un *govern Frankenstein*”.

Des que Fraga va retornar a Galícia, el 1989, s’han celebrat set eleccions gallegues, i en una sola ocasió els populars no van arribar a la majoria absoluta: el 2005, quan la suma de PSdeG i BNG va quedar un escó per damunt del PP i van poder conformar un executiu bipartit, liderat pel socialista Emilio Pérez Touriño i el nacionalista Anxo Quintana. En la resta dels casos, els conservadors han aconseguit entre els 38 escons que marquen la majoria absoluta i els 43 que van establir com a rècord, el 1993.

Ara el repte sembla encara més complicat, atesa la fragmentació del mapa polític. Les eleccions autonòmiques de l’any passat van posar fi a les majories absolutes que el PP ostentava al País Valencià, les illes Balears, Aragó, Madrid, Cantàbria, la Rioja, Castella i Lleó, Castella-la Manxa i Múrcia. L’únic Govern monocolor que de moment no ha de preocupar-se de buscar acords amb unes altres formacions és el del PP gallec. Si més no, fins al dia 25.

Barreiro té una opinió pessima dels alcaldes de les mareas. “No gestionen, es limiten a no acudir als actes religiosos i res més, són una autèntica catàstrofe”. També és molt crític amb Villares, el candidat a la Xunta, perquè “de política, en sap tant com de física quàntica”. En canvi, segons ell, el PP és “com els arquitectes del Renaixement: no inventen res, sinó que es limiten a seguir el manual, és un partit més fiable”. “Si En Marea arribara al Govern, no passaria res de bo. S’obriria un parèntesi, però bé, les societats evoluci-

onen a partir dels conflictes i necessiten aquests parèntesis per agafar impuls novament. Què li hem de fer?”

L’economista Santiago Lago Peñas, catedràtic del Departament d’economia aplicada de la Universitat de Vigo i director del grup d’investigació GEN (Governance and Economics research Network), valora la tasca de Feijóo en el camp de les finances públiques. “Galícia va afanyar-se a aplicar polítiques d’ajust i retallades i és una de les comunitats més complidores en el control del dèficit”, diu, “és l’única autonomia que no ha hagut de recórrer al FLA, i si bé és cert que gaudeix d’un finançament per càpita molt superior al de les altres autonomies més poblades, també ho és que van prendre’s mesures molt valentes, com ara la reducció de complements salarials als funcionaris o l’aposta clara per la unió de les dues caixes d’estalvi, en contra del criteri de l’administració central”.

Efectivament, Caixa Galícia –arrelada sobretot a la província de la Corunya– i Caixa Nova –hegemònica a la de Pontevedra– van fusionar-se sota la marca Abanca, encara que més tard l’hòlding veneçolà Banesco –presidit per Juan Carlos Escotet– va apoderar-se de la majoria accionaria. El teixit empresarial autòcton va aplaudir la unificació, que ha permès de mantenir el centre de decisió a casa. A més, Beatriz Mato, consellera de Treball i Benestar del 2009 al 2015, va aconseguir un bon clima de diàleg amb els dos sindicats majoritaris, CCOO i la UGT. Tan sols la nacionalista Confederació Intersindical Gallega (CIG) ha restat al marge de l’anomenada “pau social”.

Un panorama idíl·lic si no fóra perquè, del 2014 ençà, el creixement del PIB gallec és a la cua de l’Estat. “Les polítiques d’austeritat tenen això”, sospira Lago Peñas. “Al meu parer, Feijóo va errar-la en els temps. Va treure la tisora de bon començament, però no va prendre mesures expansives quan tocava, i en matèries com les infraestructures, l’R+D i les universitats, el país se n’ha ressentit. Ara ha plantejat estratègies interessants, però

l’endarreriment acumulat és evident”. Entre les crítiques que esmenta Lago hi ha “el desmuntatge de les polítiques òptimes que va endegar el bipartit, començant pel banc de terres, que posava la terra al servei dels ramaders sense que els titulars en perdesen la propietat” i la reducció dels sous dels alts càrrecs, que considerava excessiva: “No és lògic que un director general cobre 11 euros l’hora, perquè això provoca que gent molt lúcida no vulga col·laborar-hi. Han clavat les tises a les neurones del Govern”.

D’aquell bipartit progressista, Santiago Lago lloa algunes polítiques agosarades però es plany perquè “la relació entre els socis fallara des del primer dia: entre les conselleries de diferent color polític, imperava la incomunicació”. En cas que el 25S oferesca una nova oportunitat a l’esquerra, Lago espera que els actors implicats “hagen après la lliçó”. Tanmateix, a les mareas els retreu que “no pensen en termes de polítiques públiques” i que no hagen traçat “estratègies clares”. “Sembla que tota la seua política consisteix a *volver ao pobo* [tornar al poble]”.

“Essent molt benèvol, al nou govern municipal de Santiago no li posaria més d’un 5”, resumeix l’escriptor Suso de Toro, veí de la capital. “En general, els alcaldes i regidors de les mareas semblen uns marcians en un lloc inhòspit. S’han trobat amb una administració que no coneixien i troben obstacles pertot arreu”, continua. De Toro, un dels pares de Nunca Más, no pensa que aquell moviment tinga cap relació amb En Marea. “No ha sigut un element actuant, ni de bon tros”, etziba.

De Toro veu factible un acord de governabilitat entre En Marea, el PSdeG i el BNG: “Malgrat la immaduresa que els uns i els altres han demostrat en el procés intern de confecció de les llistes, el tarannà dels tres candidats a la presidència fa intuir que l’entesa seria senzilla”. De fet, el guanyador de les primàries socialistes, Xoaquín Fernández Leiceaga, va militar al BNG, i la número 1 nacionalista, Ana Pontón, no pertany al sector més radical de la Unión do Povo Galego (UPG), la

EN EL SEU PRIMER ANY, ELS ALCALDES DE SANTIAGO I LA CORUNYA HAN TROBAT L’OPOSICIÓ DELS SOCIALISTES A ALGUNES MESURES CLAU

XOSÉ LUIS BARREIRO

«ELS ALCALDES DE LES MAREES NO GESTIONEN, ES LIMITEN A NO ACUDIR ALS ACTES RELIGIOSOS, SÓN UNA CATÀSTROFE»

branca del BNG enemistada amb Beiras i que avui monopolitza la formació.

De Caballero al cavaller Estévez

L'opinió que Suso de Toro té de l'alcalde socialista de Vigo, Abel Caballero, tampoc no és exquisida. "El seu referent és Paco Vázquez, l'ex-alcalde de la Corunya, que era la síntesi perfecta del falangisme, l'Opus Dei i la corrupció urbanística. Vol fer de Vigo una ciutat-estat, si fa no fa. El guerrisme populista de sempre, un falangisme d'esquerres". Segons l'escriptor, Caballero, que va ser ministre de Transports, Turisme i Comunicacions amb Felipe González, és "un personatge incívic, completament hostil a la idea de Galícia com a país". La seua reacció en conèixer la composició de les llistes -el seu sector n'ha quedat bandejat- ha estat furibunda, un espectacle estival que ha malmès la imatge del PSdeG, sobretot a Vigo, la ciutat més poblada de Galícia i la més gran de l'Estat en què els socialistes poden presumir de tenir majoria absoluta.

Santiago Lago també repara en l'"ego expansiu" de Caballero i coincideix a l'hora d'acusar-lo de "victimista" i d'anhelar un "Vigo Districte Federal". "Vol controlar-ho tot i, sens dubte, s'oposaria a la conformació d'un tripartit progressista,

SUSO DE TORO

«ELS ALCALDES DE LES MAREES SEMBLEN UNS MARCIANS EN UN LLOC INHÒSPIT, S'HAN TROBAT AMB UNA ADMINISTRACIÓ QUE NO CONEIXEN»

però se l'hauria d'empassar, perquè Pedro Sánchez sí que hi donaria suport". Quan va ser candidat a la Xunta, el 1997, Abel Caballero va obtenir 15 diputats, el mínim històric del PSdeG i tres escons menys que el BNG, que va fer el *sorpasso*.

Com a nou president de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), Caballero ja ha topat amb l'alcalde de Ferrol, a qui va recriminar-li que no li donara el seu vot: "Quan tu abandones la política, jo encara hi seré", va dir-li a l'eixida. "És que Abel Caballero no vol que hi haja canvi al país", expressa Martiño Noriega, "prefereix l'*statu quo* i no perdre la seua posició de preeminència al si del PSdeG. Ell fa bona la dita de *la maté porque era mía*". Noriega enyora les postures de socialistes com Xerardo Estévez, alcalde de Santiago del 1983 al 1998, a qui va citar, per cert, en el seu discurs d'investidura. "És trist, però els socialistes d'ara són capaços de pactar amb el PP una política fiscal que reprovaven quan governava el PP, o negar-se a votar les remunicipalitzacions de serveis que abans defensaven", assevera.

N'hi ha que circumscriuen aquestes vacil·lacions a l'època electoral ininterrompuda que s'ha viscut el darrer any i confien que la relació amb les marees

SANTIAGO LAGO

«NO PENSEN EN POLÍTIQUES PÚBLIQUES NI TRACEN ESTRATÈGIES CLARES, SEMBLA QUE TOT CONSISTEIX A 'VOLVER AO POBO'»

millorarà en passar el 25S. Sobre l'aposta per la laïcitat, Xulio Ferreiro considera que és "molt sana", i Martiño Noriega, que també la practica, explica que és "un valor cultural europeu que ací encara no està normalitzat". "L'Església s'ho ha pres més bé que no el PP", destaca el primer edil de Santiago, que demana temps. "Cal retre comptes al cap de quatre anys, i ferne un balanç global als vuit", per bé que se sent "satisfet" d'aquest primer any.

"La justícia ens ha obligat a readmetre personal que el PP havia acomiadat, unes sentències que ens han hipotecat; però, no obstant això, hem multiplicat per més de dos la despesa en manteniment i hem aprovat Compostela Más, una renda social municipal pionera a l'Estat per atendre els casos d'exclusió, incloent-hi els immigrants no regularitzats. Teníem clar que no desplaçaríem la pobresa del centre de la ciutat, unes persones que determinada premsa [*El Correo Gallego*] anomena *outsiders* i *nous fitxatges*, un discurs parafeixista". "Sembla que tothom ha oblidat què ha passat ací els darrers quatre anys, en què el PP va tenir tres alcaldes i múltiples imputats, fins al punt que van acabar el mandat sense cap regidor electe. Tot allò també explica per què vam arribar nosaltres", conclou Noriega. →

RETORN A LA SEUA SEGONA CASA. Dos moments de la visita de Luis Villares a Fonsagrada, la seua segona casa, el proppassat 7 de setembre: a sota, ell i dos candidats més per Lugo conversen amb Xosé Manuel, un ramader de la zona, i al costat, al davant dels jutjats que va ocupar del 2007 al 2010. Per últim, a la fotografia de la dreta, durant el míting celebrat a Villalba, la població natal de Manuel Fraga.

→ “A la Corunya hi ha més pluralitat informativa que no a la resta de Galícia, i socialment és una ciutat més diversa, encara que el teixit tradicional ha estat sobrerrepresentat. El segment majoritari és més popular i de barri, heterogeni i de predomini laic”, analitza Ferreiro.

Villares president?

Avui, 7 de setembre, és un dia especial per a Luis Villares. És la vespra de l'inici de la campanya electoral, i el candidat d'En Marea té una agenda plena d'actes. Tan atapeïda com agradable, perquè després de presentar el programa educatiu a la Corunya, podrà dinar a sa casa de Lugo, i de vesprada, visitarà Fonsagrada, on va treballar com a jutge del 2007 al 2010. Li fa gràcia retornar al poble, ara com a candidat a la presidència de la Xunta. La jornada es clourà amb un míting a Villalba, el municipi de Manuel Fraga, i de nit retornarà a Santiago, on l'endemà començarà un altre dia trepidant.

A les 16 hores, la furgoneta de l'equip de campanya replega Villares al barri de Fingoí, una zona residencial d'adossats situada als afores de Lugo. Encapçala la llista d'En Marea per aquesta circumscripció, la primera ocasió en què un aspirant a la presidència no es presenta per

la Corunya, la demarcació més poblada. El camí fins a Fonsagrada és llarg, de més d'una hora, tot i que a penes són 60 quilòmetres de distància. És un terme municipal fronterer amb Astúries, el més extens de Galícia i d'una bellesa indiscutible, però hi viuen poc més de 3.000 persones, repartides en més de 200 nuclis. A principis del segle XX, n'hi havien 15.000, gairebé tantes com a Lugo, la capital provincial.

La primera visita programada és a la partida de Peizais, on els espera Xosé Manuel, de 40 anys, que va iniciar-se en la ramaderia quan en tenia 22, fent-se càrrec de les 11 vaques de la família. Avui n'hi compta 120, però pateix de primera mà el problema de la dispersió: posseeix quatre explotacions sense base territorial, és a dir, que ha de fer molts quilòmetres cada dia per tal d'atendre el ramat. Galícia fabrica el 40% de la llet de l'Estat, però només se'n transforma el 10% del total.

“El tancament d'explotacions agrícoles i ramaderes ha estat un colp molt dur”, explica Villares, “l'única política del PP per a l'interior de Galícia és deixar-lo morir; volem convertir-lo en un monocultiu d'eucaliptus, però nosaltres, que sí que hi creiem i que ens hi sentim molt vinculats emocionalment, volem impulsar una indús-

tria de transformació a gran escala amb la previsió que els mateixos ramaders se la queden en el futur, reformulada com a cooperativa”.

Villares és jove, encara no n'ha complert 40, però el seu currículum és molt dilatat. Després dels tres anys que va passar a Fonsagrada, va treballar al Tribunal Superior de Justícia del País Basc i en la branca contenciosa administrativa de l'Audiència, a Madrid. De tornada a Lugo, va estrenar-se com el magistrat més jove del TSJG. Pertany a Jutges per a la Democràcia, on va conèixer Manuela Carmena, i sempre votava al BNG, fins que el 2012 va emergir l'opció d'AGE. “Sóc nacionalista, però represente una cosa més àmplia, un projecte nacional. A cap dels integrants no els molesta que diguem que Galícia és una nació, però sí que podrien molestar-los algunes conclusions que extraguérem a partir d'això. Tenim la sort que Beiras, el gran esperit de la confluència, defensa que cal renunciar a una part dels postulats propis en benefici d'un projecte comú. Si tothom mantinguera el seu discurs íntegrament, En Marea no seria possible”.

Al parc de Fonsagrada, els veïns saluden efusivament el candidat. Se l'estimen. Al bar on després prenen una

NORIEGA, FERREIRO I VILLARES VAN COINCIDIR ALS COMITÉS ABERTOS DA FACULTADE (CAF), EL SINDICAT D'ESTUDIANTS NACIONALISTES

cervesa, fa colla amb un altre grup de persones, i abans de tornar a la furgoneta per dirigir-se cap a Villalba, es fotografia a la porta dels jutjats que va ocupar tres anys. "Aquesta zona té una màgia especial", deixa anar amb un punt de nostàlgia, i a continuació explica amb emoció algunes històries de maquis.

La seua lluita consisteix a derrocar Feijóo, una tasca per què compta amb el suport entusiasta de Pablo Iglesias. De la cúpula de Podem, només ha parlat amb ell, i en dues ocasions, quan la formació morada encara es resistia a diluir-se al si d'En Marea. "Va dir-me que apostava per la confluència i que li agradava el meu perfil", revela. En canvi, Villares no ha conversat amb Errejón, Bescansa o Echenique.

"Em reivindicque com a fill directe de la confluència", afirma, i es felicita pel resultat de les primàries. "El pes numèric dels afiliats de Podem era molt superior, i com que no hi havia quotes, hi havia la por que això desequilibrara l'elecció en favor seu, però el resultat ha estat molt divers. Tot-hom pensava que mereixia més, però no hi ha hagut un guanyador clar. En veure-ho, vaig respirar alleujat i vaig dir-me: 'Ací construirem una cosa molt bonica!'".

L'aposta de Bescansa, Echenique i bona part del Podem gallec per bastir una coali-

ció que no diluïra el nom del seu partit va estar a punt d'impedir la candidatura unitària, la via imposada per Anova i els alcaldes de Santiago i la Corunya. Villares es pregunta que "si aspiràvem a construir un moviment d'unitat popular i a la base tots érem el mateix, per quin motiu havíem de construir un discurs d'alteritat, nosaltres-vosaltres, Podem-Marea, en l'àmbit de la representació política? Si tots creiem en la Marea, juguem-hi fort! En Marea, a més, permet la doble militància".

En el seu vessant de magistrat, Villares ha lluitat pels drets lingüístics en l'administració de justícia. "No és normal que, a Galícia, únicament el 3% de les sentències estiguen redactades en gallec, una llengua que parla més de la meitat de la població", s'indigna, "aquesta diglòssia producte de la por m'irrita com a ciutadà, són uns prejudicis que evidencien una manca de llibertat... I a l'escola hi ha assignatures que, a causa d'un decret aprovat el 2010 amb l'excusa del plurilingüisme, està prohibit impartir en gallec, com per exemple la de matemàtiques".

En el passat, Villares va participar en xarrades organitzades per la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH). Ara tindrà l'oportunitat de conèixer personalment Ada Colau, que, com Carmena, es

desplaçarà a Galícia per fer-li costat. "Em fa molta il·lusió coincidir amb totes dues".

La involucració de Villares en els moviments associatius i reivindicatius es remunta a l'etapa estudiantil. Als Comitès Abertos de Facultade (CAF), el sindicat d'estudiants nacionalistes, Villares va conèixer Martiño Noriega i Xulio Ferreiro, per bé que no va conservar la relació amb cap dels dos, i fins ara no s'havia retrobat amb ells. "Martiño era un referent. Tenia quatre anys més que jo, era aplicat, llest i compromès... Un model per a molta gent".

Avui Noriega és l'alcalde de Santiago, i Ferreiro, el de la Corunya. Villares somia arredonar l'ascens d'aquella generació d'estudiants nacionalistes amb la presidència de la Xunta, un objectiu difícil però no impossible. La marea que ja ha inundat l'ala esquerra del Pazo de Raxoi vol créixer encara més i negar també la part contigua. El dia 25 se sabrà quin nivell ha assolit. •

I LA SETMANA VINENT...

➔ El número 1.684 d'EL TEMPS inclourà una extensa entrevista amb Xosé Manuel Beiras, el principal referent del nacionalisme gallec, que repassarà la seua trajectòria vital i analitzarà el moment polític present.